

Handelingen

1 - 2 - 3 - 4 - 5

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1990-1991

Vergaderingen van oktober 1990

ACADEMISCHE ZITTING

ACTUELE VRAGEN

ADVIESCOMITE BRUSSEL

HUISVUILVERBRANDINGSOVEN GRIMBERGEN

INTERPELLATIES

MIGRANTENKINDEREN IN HET ONDERWIJS

ORGANISATIE EN ERKENNING LOKALE RADIO'S

PROGRAMMA-AANBOD BRT EN VTM

VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT

VASTSTELLING WAPEN, VLAG, VOLKSLIED EN FEESTDAG VLAAMSE
GEMEENSCHAP

VERDELING VLAAMS GEMEENTEFONDS

WERKGROEP MIGRANTEN

Inhoud

Nr. 1 Dinsdag 16 oktober 1990 Plechtige openingsvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de gewone zitting 1990-1991, blz. 1

Rouwhulde, blz. 1

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Benoeming van het Bureau, blz. 2
Spreker : de heer G. Verhaegen

Toespraak van de Voorzitter, blz. 2

Academische Zitting, blz. 5
Sprekers : de heren G. Verhaegen, L. Hancké, A. Denys, P. Van Grembergen, G. Annemans

Nr. 2 Woensdag 17 oktober 1990 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 17

Boodschap, blz. 17

Samenstelling van Commissies
Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 17

Voorstel van decreet van de heer M. Olivier c.s. houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap – 174 (1988/1989) – Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 17
Sprekers : mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heer M. Olivier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 20

Voorstel van decreet van de heer E. Van Rompuy c.s. houdende de organisatie en erkenning van lokale radio's – 285 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 14

Voorstel van decreet van de heren A. Denys, D. Van Mechelen en G. Verhofstadt houdende organisatie en erkenning van niet-openbare radio's – 315 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 21
Sprekers : de heren D. Van Mechelen, M. Bartholomeeussen, A. De Beul, A. Denys, Minister P. Dewael, de heren H. Van Dienderen, E. Van RompuY

Voorstel tot verdaging, blz. 35

Artikelsgewijze bespreking, blz. 35

Interpellaties (Regl. art. 76)
Interpellatie van de heer H. Suykerbuyk tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het vestigen van de zetel van de Vlaamse Executieve op het Martelaarsplein te Brussel

Interpellatie van de heer G. Annemans tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het met de Brusselse Executieve in verband met het Martelaarsplein gesloten akkoord, blz. 39

Sprekers : de heer H. Suykerbuyk, Minister G. Geens, de heer G. Annemans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 43

Nr. 3 Woensdag 17 oktober 1990 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 45

Interpellaties (Regl. art. 76)
Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het negeren, door de Vlaamse Executieve, van de door de Vlaamse Raad op 7 februari 1990 aangenomen resolutie betreffende maatregelen om een einde te maken aan de compensatiepolitiek, blz. 45

Sprekers : de heer A. Denys, Minister G. Geens

Motie van aanbeveling, blz. 47

Interpellatie van de heer H. Lauwers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over zijn houding ten opzichte van een verzuiningsdebat in de Vlaamse Raad, blz. 48

Sprekers : de heer H. Lauwers, Minister G. Geens

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het uitblijven van de dijkwerken die de streek van Rupelmonde moeten beveiligen tegen overstromingen, blz. 49

Sprekers : de heer A. Denys, Minister J. Sauwens, mevrouw M. De Meyer, Minister G. Geens

Interpellatie van de heer R. Daems tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over het aandeel van het Bestuur der Postchecks in de Vlaamse thesaurie, blz. 55
Ingetrokken

Interpellatie van de heer J. Cuyvers tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de handelwijze van AROL-Antwerpen, blz. 55
Ingetrokken

Interpellatie van de heer R. Daems tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de waterverontreiniging van het Demerbekken, blz. 55
Sprekers : de heer R. Daems, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren J. Dufaux, G. Janzegers

Motie van orde

Persoonlijk feit, blz. 60
Sprekers : de heer R. Daems, mevrouw T. Merckx-Van Goey

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer R. Daems tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de waterverontreiniging van het Demerbekken, blz. 60

Sprekers : Minister T. Kelchtermans, de heren R. Van Hooland, R. Daems, G. Janzegers, mevrouw T. Merckx-Van Goey

Ontwerp van decreet tot vaststelling van de regelen inzake de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds – 385 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 64
Sprekers : de heren C. Lisabeth, E. Beysen, Minister L. Van den Bossche, E. Vankeirsbilck, H. De Loor, E. Van Vaerenbergh, L. Hancké, R. Van Hooland

Regeling van de werkzaamheden, blz. 73

Nr. 4 Donderdag 18 oktober 1990 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 75

Ontwerp van decreet tot vaststelling van de regelen inzake de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds – 385 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 75
Sprekers : Minister L. Van den Bossche, de heren E. Beysen, R. Van Hooland

Artikelsgewijze bespreking, blz. 81

Regeling van de werkzaamheden, blz. 83

Nr. 5 Donderdag 18 oktober 1990
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 85

Begrotingen

Indiening en verwijzing, blz. 85

Begrotingsstukken

Indiening en verwijzing, blz. 85

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 86

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 86

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 87

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 87

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 87

Advies van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 87

Aanvullende adviezen van de Raad van State

Indiening en verwijzing, blz. 88

Adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 88

Verslagen

Indiening, blz. 88

Jaarverslag

Indiening, blz. 88

Rapport

Indiening, blz. 88

Motie

Indiening, blz. 89

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 89

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 89

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 89

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 89

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 89

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer J. Dufaux tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over aanhoudende stankoverlast in Sint-Truiden, blz. 90

Actuele vraag van de heer G. Bossuyt tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschaps-

minister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanwezigheid van schadelijke stoffen in de ondergrond van de E 17 tussen Kortrijk en Rijsel, blz. 91

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de mogelijke bouw van een verbrandingsoven te Schelle, blz. 92

Actuele vraag van mevrouw F. Brepoels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de jacht in het Schulensbroek, blz. 93

Motie van orde

Persoonlijk feit, blz. 95

Spreker : de heer F. Vreven

Actuele vragen (Regl. art. 75) (Voortzetting)

Actuele vraag van de heer C. Lisabeth tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over een aanvraag voor een vergunning tot exploitatie van een slibstort in de Callemoeievijver te Nazareth

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het eventueel aanwenden van de zandwinningsput Callemoeie te Nazareth als slibstortplaats

Actuele vraag van de heer A. Deneir tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het verzoek tot het storten van baggerspecie in de Callemoeievijver te Nazareth, blz. 95

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over maatregelen betreffende de veiligheid op de Ring rond Waregem, blz. 99

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over mogelijke vrijstelling van milieueffingen, blz. 100

Sprekers : de heer J. Geysels, Minister T. Kelchtermans, de heer L. Hancké

**Adviescomité Brussel
Werkgroep Migranten**

Samenstelling, blz. 104

Voorstel van decreet van de heer E. Van Rompuy C.S. houdende organisatie en erkenning van lokale radio's
- **285** (1989-1990) - Nrs. 1 tot 14

Voorstel tot verdaging, blz. 104

Sprekers : de heren A. Denys, A. De Beul, E. Van Rompuy

Vaste Commissie voor Taaltoezicht

Voordracht van kandidaten voor de benoeming van vijf vaste en vijf plaatsvervangende leden van de Vaste Commissie

voor Taaltoezicht - Nederlandse afdeling, blz. 106

Ontwerp van decreet tot vaststelling van de regelen inzake de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds

- **385** (1989-1990) - Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 106

Voorstel van decreet van de heer M. Olivier C.S. houdende vaststelling van het wapen, de vlag, het volkslied en de feestdag van de Vlaamse Gemeenschap
- 174 (1988-1989) - Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 107

Spreker : de heer J. Geysels

Voorstel van decreet van de heer E. Van Rompuy C.S. houdende organisatie en erkenning van lokale radio's

- **285** (1989-1990) - Nrs. 1 tot 14

Voorstel tot verdaging, blz. 109

Aangehouden stemmingen, blz. 109

Hoofdelijke stemming, blz. 112

Sprekers : de heren A. Denys, H. Van Dienderen, M. Bartholomeeussen, E. Van Rompuy

Motie van aanbeveling van de heer W. De Vlieghere C.S. tot besluit van de op 9 juli 1990 door de heren F. Vermeiren, W. Cortois en L. Peeters gehouden interpellaties tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vestiging van een huisvuilverbrandingsoven te Grimbergen
- **376** (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 114

Sprekers : de heren M. Capoen, W. Cortois, L. Peeters, F. Vermeiren, W. De Vlieghere

Motie van aanbeveling van de heren J. Geysels en P. Van Grembergen tot besluit van de op 9 juli 1990 door de heer H. Van Dienderen gehouden interpellatie tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het programma-aanbod van BRT en VIM
- **377** (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 117

Spreker : de heer H. Van Dienderen

Motie van aanbeveling van de heer G. Annemans C.S. tot besluit van de op 10 juli 1990 door de heer F. Dewinter gehouden actuele interpellatie tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de aanwezigheid van migrantenkinderen in het onderwijs
- **378** (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 119

Regeling van de werkzaamheden, blz. 120

le vergadering

Dinsdag 16 oktober 1990
Plechtige openingsvergadering

VOORZITTER : de heer J. Bastour, oudste lid in jaren

- *De heren R. Daems en F. Dewinter, jongste leden, nemen als tijdelijk Secretaris plaats aan het bureau.*

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

- *De vergadering wordt geopend om 15 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. Mahieu, V. Vanderheyden, R. Van Steenkiste ; gezondheidsredenen.

Jozef Bosmans, I. Egelmeers, W. Martens, G. Sprockeels, J. Timmermans, O. Van den Broeck ; buitenslands.

H. Adriaensens, F. Aerts, J. Caudron, W. Claes, E. De Groot, P. De Keersmaeker, M. Didden, H. Van Rompaey ; ambtsverplichtingen.

OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1990-1991

De Voorzitter : De Vlaamse Raad

komt heden van rechtswege bijeen krachtens artikel 32, paragraaf 1, le lid van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Ik verklaar de gewone zitting 1990-1991 geopend.

ROUWHULDE

De Voorzitter : Dames en heren, ik moge u bij de aanvang van deze vergadering enige ogenblikken ingetogenheid vragen ter nagedachtenis van wijlen Senator Vandekerckhove. (*De staande vergadering neemt enkele ogenblikken stilte in acht*)

ONDERZOEK NAAR TAALGROEP EN WOONPLAATS

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het onderzoek naar taalgroep en woonplaats betreffende de heer Stefaan De Clerck, opvolger van Volksvertegenwoordiger Steverlynck, ontslagnemend, en de heer Jozef van Bree, opvolger van wijlen Senator Vandekerckhove.

Conform artikel 3 van ons Reglement dienen wij er ons van te vergewissen of de betrokkenen respectievelijk zijn ingeschreven op de lijst van de leden van de Nederlandse taalgroep van de

Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat.

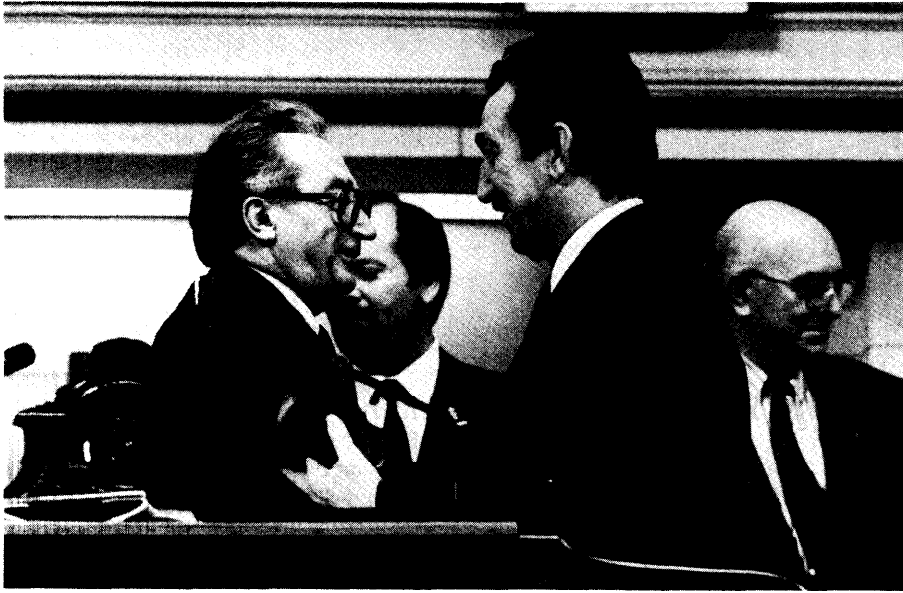
Bij brief van 9 oktober 1990 heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers ons medegedeeld dat de heer De Clerck ter vergadering van die dag de grondwettelijke eed heeft afgelegd en tot de Nederlandse taalgroep behoort. Bij brief van 28 september 1990 heeft de Senaat ons medegedeeld dat de heer Van Bree ter vergadering van die dag de grondwettelijke eed heeft afgelegd en tot de Nederlandse taalgroep behoort.

Gelet op voormelde brieven van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en van de Senaat, stel ik voor dat de Raad er zich, zoals gebruikelijk, zou toe beperken van de gegeven omstandigheden akte te nemen en de formaliteit betreffende het onderzoek naar taalgroep en woonplaats als vervuld te beschouwen.

Met genoegen roep ik de heren De Clerck en Van Bree dan ook uit tot lid van de Vlaamse Raad en heet hen namens u allen welkom in deze vergadering. (*Applaus op alle banken*)

BOODSCHAPPEN

De Voorzitter : Bij brief van 18 september 1990 deelt de Voorzitter van de Rat *der Deutschsprachigen Gemeinschaft mee dat voornoemde Raad zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

Senator J. Bascour (PVV), als oudste lid in jaren tijdelijk Voorzitter van de Raad en (rechts) de pas verkozen Voorzitter van de Raad, L. Vanvelthoven (SP), geven elkaar de accolade met de daarmee gepaard gaande gelukwensen

Bij brief van 9 oktober 1990 deelt de Voorzitter van de Senaat mee dat de Senaat zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

Bij brief van 9 oktober 1990 deelt de Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers mee dat de Kamer zich ter vergadering van die dag heeft geconstitueerd.

BENOEMING VAN HET BUREAU

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de benoeming van het Bureau van de Vlaamse Raad.

Het ligt voor de hand dat de fractievoorzitters, in die hoedanigheid gelijkgesteld met de Ondervoorzitters van de Raad, bij deze benoeming niet betrokken zijn.

Het scheidend Bureau was als volgt samengesteld :

Voorzitter : de heer Vanvelthoven,

Eerste Ondervoorzitter : de heer Olivier,

Tweede Ondervoorzitter : de heer Pede,

Derde Ondervoorzitter : de heer Suykerbuyk,

Vierde Ondervoorzitter : de heer De Beul,

Secretarissen : de heer Vandersmissen, de heer Moors en de heer De Loor.

Vraagt iemand het woord omtrent de benoeming van het Bureau ?

De heer G. Verhaegen : Mijnheer de Voorzitter, volgens afspraak met de fractievoorzitters stel ik voor het scheidend Bureau te bevestigen voor de volgende ambtsperiode. (**Applaus op alle banken**)

De Voorzitter : Ik constateer de eenstemmigheid van de fracties omtrent de verdeling van de ambten in het Bureau.

Daar het aantal kandidaatstellingen voor elk ambt in het Bureau gelijk is aan het aantal toe te wijzen ambten verklaar ik benoemd :

tot Voorzitter : de heer Vanvelthoven,

tot Eerste Ondervoorzitter : de heer Olivier,

tot Tweede Ondervoorzitter : de heer Pede,

tot Derde Ondervoorzitter : de heer Suykerbuyk,

tot Vierde Ondervoorzitter : de heer De Beul,

tot Secretarissen : de heer Vandersmissen, de heer Moors en de heer De Loor.

Het Bureau van de Vlaamse Raad is aldus samengesteld en ik verzoek de Voorzitter en twee Secretarissen hier op het gestoelte te komen plaatsnemen. (**Algemeen applaus**)

- De heer J. Bascour, oudste lid in jaren, en de heer L. Vanvelthoven, Voorzitter, geven elkaar de accolade. De heer L. Vanvelthoven, Voorzitter, neemt plaats in de voorzitterszetel. De heer Vandersmissen en de heer Moors, Secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER

De Voorzitter : Dames en heren, waarde collega's, graag wil ik u, namens de leden van het Bureau en ook persoonlijk, zeer oprecht danken voor uw vertrouwen. Meer dan ooit ben ik mij bewust van de opdracht en de verantwoordelijkheid die u ons toevertrouwt. Het is mijn vast voorname om, in dialoog met de collega's van het Bureau, en samen met u allen, de werkzaamheden van de Raad vlot, efficiënt en vruchtbaar te laten verlopen.

Ik dank eveneens van harte de collega's van het voorlopig Bureau, die onder voorzitterschap van collega

Voorzitter

Jan Bascour, oudste lid in jaren, de herverviezing van het Bureau op een prettige en vlotte wijze hebben voor mekaar gebracht.

Dames en heren, de opening van het zittingsjaar van de Vlaamse Raad heeft in 1990 een bijzondere betekenis. Twintig jaar geleden heeft het Belgisch Parlement het principe van de politieke autonomie van de Gemeenschappen en Gewesten in de Grondwet ingeschreven. Volgend jaar, op 7 december 1991, zal het twintig jaar geleden zijn dat de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het eerst bijeenkwam in deze zaal. Volgende week, op 21 oktober, zal het bovendien precies tien jaar geleden zijn dat de Vlaamse Raad voor het eerst vergaderde.

In het geheel van onze instellingen heeft het Vlaams Parlement sinds 1970 een eigen plaats veroverd en verworven. Die realiteit is beslist in grote mate mede te danken aan het initiatief, de werkkraft en de bezieling van mijn voorgangers, die in de loop der jaren de Raad hebben voorgezeten en aan de inbreng van al de leden van de Cultuurraad en van de Vlaamse Raad.

Het past dan ook bij deze feestelijke openingszitting hulde te brengen aan mijn voorgangers :

– Robert Vandekerckhove, Jan Bascour, Maurits Coppieters en Rik Boel, die Voorzitter waren van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, en
– Rik Boel, Frans Grootjans en Jean Pede, die Voorzitter waren van de Vlaamse Raad.

Zij allen hebben onmiskenbaar persoonlijk bijgedragen tot de uitbouw van onze parlementaire instelling.

Nu al beschrijven auteurs en historici de voorbije twintig jaar als een keerpunt in onze staatkundige ontwikkeling. Er werd dezer dagen terecht herinnerd aan wat professor Elaut zei bij de historische eerste vergadering van de Cultuurraad in 1971, ik citeer : De geschiedenis zet nooit een stap achteruit. Alle tekenen wijzen

erop dat een gebeurtenis zoals deze, die in het teken staat van het cultureel federalisme, zich onder een nog krachtiger impuls en in een versneld tempo in al haar gevolgen zal laten voelen en zich intenser dan ooit zal voortzetten.

Die woorden voorspelden lucid de gedaanteverandering van het Koninkrijk België in de voorbije decennia. De achtereenvolgende grondwetsherzieningen hebben de Belgische instellingen inhoudelijk en structureel diepgaand en doorslaggevend hervormd. Vlaanderen, zolang een droombeeld en een ideaal, werd hiermee een politieke realiteit. En met de jaren zag de Vlaamse Raad zijn werkterrein en zijn bevoegdheden groeien. Onze beslissingen en onze standpunten bepalen elke dag ingrijpend het dagelijks leven van de Vlamingen.

Dames en heren, driehonderd jaar geleden, in 1690, poneerde John Locke in zijn belangrijk werk „In Civil Government” het beginsel van de scheiding der machten. Sindsdien is de institutionele verhouding tussen parlementaire instellingen en regering onafgebroken voorwerp van studie en discussie geweest, waarbij de herwaardering van het Parlement de meest algemene verzuchting was en blijft.

Politieke waarnemers wijzen erop dat de betekenis en de draagwijdte van dit principe van scheiding der machten grondig gewijzigd is en dat een moderne opvatting berust op een nieuw onderscheid : het onderscheid tussen een handelende Executieve en een controlerende Raad. De door de Raad gelegitimeerde Executieve wordt hierbij synoniem van het agerende, drijvende, initiatiefnemende, verantwoordelijke bewindsorgaan ; van de parlementaire instelling wordt verwacht dat zij de vereiste juridische en financiële middelen ter beschikking stelt en vervolgens met een kritische instelling de uitvoering controleert.

In die opvatting blijft de scheiding der machten een onvervangbaar basisprincipe van het democratisch bestel : de parlementaire instelling behoudt haar wezenlijke opdracht om-

dat de ideeën van machtsbeperking en gezagsevenwicht, bewaking van individuele rechten en vrijheden en controle op de gezagdragers wezenskenmerken zijn van de democratische rechtsstaat. Een consequente toepassing van deze moderne visie op de scheiding der machten staat uiteraard haaks op de kritiek die vandaag smalend spreekt over de parlementaire instelling als een applausmachine, die nog enkel de juridische akten opstelt en de financiële middelen goedkeurt, voor het overige accepteert dat over de inhoud van de contracten elders het laatste woord wordt gezegd.

Deze moderne opvatting van de scheiding der machten veronderstelt, wat de wisselwerking tussen Executieve en Raad betreft, dat openbaarheid van bestuur in eerste instantie geldt ten opzichte van de Vlaamse Raad en zijn verkozenen, dat de Executieve zin heeft voor openheid en dialoog en dat de verkozen Raad alert is, zijn controlerende opdracht nauwgezet uitvoert, inbreuken op wet en decreet en tekortkomingen inzake politieke deontologie streng sanctioneert, dat wij als parlementaire instelling oog hebben voor de verzuchtingen en verwachtingen van de samenleving en die vertalen naar de problemen die de mensen in hun persoonlijk leven het sterkst aanvoelen.

In die geest, waarde collega's, moet de Vlaamse Raad het politiek debat voeren. Dit debat moet tot toekomstgerichte oplossingen leiden en grote politieke keuzen mogelijk maken, rekening houdend met de middelen en de bevoegdheden waarover Vlaanderen vandaag beschikt.

Collega's, laten wij er samen over waken dat de Vlaamse Raad het forum wordt dat wegen aanwijst onder meer :

ten eerste, inzake de toekomst van ons onderwijs, van onze universiteiten, van de open universiteit, in de overtuiging dat opvoeding, opleiding en onderzoek voorwaarden zijn om onze jeugd en dus ons volk voor te bereiden op de toekomst ;

ten tweede, inzake de bescherming van eigen taal en eigen cultuur in Europa ;

Voorzitter

ten derde, inzake ons economisch systeem, dat ongetwijfeld materiële welvaart en maatschappelijk welzijn heeft gebracht, maar tegelijkertijd een verwoestend spoor heeft getrokken door ons leefmilieu en vragen oproept over de werkelijke kwaliteit van het leven ;

ten vierde, inzake de problemen van de denataliteit en de vergrijzing van de bevolking, prangende maatschappelijke vragen die ons verplichten onverwijld vorm te geven aan een vrouw- en kindvriendelijk beleid en te zoeken naar middelen om de marginalisering van de derde leeftijd tegen te gaan ;

ten vijfde, een politiek debat moet worden gevoerd over ongewenste vormen van verzuiling en politisering, het ontstaan van ondoorzichtige en parallelle besluitvormingscircuits en de aanspraken van feitelijke machtsgroepen, die zich opwerpen als de vanzelfsprekende tegenspelers van de Executieve.

Collega's, het concretiseren van deze voortdurende brainstorming in efficiënte maatregelen verplicht ons tot beraad en overleg, zowel individueel als vanuit fracties en Commissies, met wetenschappelijke instellingen, universiteiten, economische, sociale en welzijnsgroepen, kortom, met allen die onze bekommering delen om een kwalitatieve verbetering van de democratie in Vlaanderen. De Vlaamse Raad moet dus het forum bij uitstek worden voor het voeren van deze dialoog. Zo wordt het parlementair mandaat een opdracht van veelvuldig contact, bezinning, studie en overleg en wellicht zal de kritische belangstelling van de burger dan resulteren in het inzicht dat het verkozen zijn veel minder privileges schept, dan wel verplichtingen meebrengt.

In dit verband en bij alle kritiek die steeds weer op bewindslieden en parlementsleden wordt uitgebracht – en overigens niet altijd ten onrechte – moge ik toch even citeren wat de bekende Duitse politicoloog von Krockow, onlangs schreef : Politiek betekent, dat feilbare mensen, in een onvolmaakt systeem, in de strijd tussen

belangen en inzichten, in de wirwar van machtskansen en onmacht, toch zelfbewust handelen, dat zij naar een open toekomst toe, in onzekere omstandigheden, verantwoordelijkheid op zich nemen en beslissingen nemen. En slechts moeizaam, misschien maar met een paar stappen tegelijk, gaan zij vooruit bij de oplossing van de problemen, terwijl er al nieuwe opdagen.

Geachte collega's, mede in het licht van de zojuist geschetste opdracht, moet vandaag het probleem van het dubbele mandaat aan de orde worden gesteld. Als Kamerlid of Senator worden wij geacht de hele natie te vertegenwoordigen. Sinds de grondwetgever de Vlaamse Raad heeft opgericht, vertegenwoordigen wij op andere momenten als lid van deze Raad uitsluitend de Vlaamse Gemeenschap. Dit is een in wezen politiek ongezonde situatie. Waarachtige democratie vereist nauwkeurige afbakening van macht en verantwoordelijkheid, doorzichtigheid van de instellingen, herkenbaarheid van belangen en invloeden. Het wordt de hoogste tijd die beginselen ook in de Belgische federale staatsstructuur ten volle waar te maken.

De creatie van nieuwe instellingen had en heeft de bedoeling in Vlaanderen een goed gezag te creëren, een bestuur dichter bij het volk, dicht genoeg om de diverse verzuchtingen en verwachtingen van de Gemeenschappen en de Gewesten in een aangepast beleid te vertalen. Vandaag, na twintig jaar culturele autonomie, na tien jaar actie en werking in de Vlaamse Raad, moeten verantwoordelijke politici de vraag durven stellen of die doelstelling inderdaad bereikt is, of wij met het oprichten van nieuwe instellingen een bestuur hebben gekregen dat beter de uitdagingen aankan, een bestuur dat meer vrijheid en gelijkheid voor allen garandeert, kortom een bestuur dat de burger meer vertrouwd voorkomt en hem meer openbaarheid van beleid waarborgt. Ik moet er dus andermaal voor pleiten een einde te maken aan het dubbele mandaat, de instellingen te hervormen en te vereenvoudigen. Dit is toch dacht ik een voorwaarde voor effectiviteit en efficiëntie van be-

stuur, voor een meer doorzichtige en snelle besluitvorming.

Geachte collega's, ik besluit. In de zoektocht naar een nieuwe democratische architectuur voor Vlaanderen, voor ons Europees continent en voor de wereld, moeten wij bovendien dringend en direct, via een specifieke regeling van het verdragsrecht, het internationale forum kunnen betreden. Als gangmaker bijvoorbeeld van permanent overleg met andere Europese regionale parlementen en in samenspraak met de Vlaamse leden van het Europees Parlement, kan de Vlaamse Raad ideeën inbrengen, de Europese integratie stimuleren en de culturele diversiteit vrijwaren.

De recente schending van essentiële regels van internationaal en humanitair recht en de daaruit voortvloeiende oorlogsdreiging maken ons bovendien opnieuw duidelijk dat de democratische rechtsstaat geen absolute verworvenheid is, maar een broze en moeizaam groeiende instelling, die wij permanent moeten verdedigen, verbeteren en in de wereld uitdragen. Niet de materiële werkvoorwaarden, wel de persoonlijke inzet van ieder van ons en van ons allen samen zullen dan ook bepalend zijn voor de toekomst van het democratisch Vlaanderen.

Ik zou, ter gelegenheid van tien jaar volgehouden werking van de Vlaamse Raad, allen die het komende parlementair jaar weer met hart en ziel beleven, willen herinneren aan een zin uit de treffende rede van President Havel tot het Amerikaanse Congres in februari jongstleden : De redding van deze wereld kan alleen uit het hart van de mensen komen, uit het vermogen van mensen om te denken, zachtmoedig te zijn en verantwoordelijk.

Laat dit de positieve geest zijn waarin wij als leden van de Vlaamse Raad samen onze opdracht proberen waar te maken. **(Applaus)**

Ik verklaar de Vlaamse Raad geconstitueerd. Hiervan zal worden kennis gegeven aan de Vlaamse Executieve, de Senaat, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Conseil de la Communauté française, de Conseil régional wallon, de Rat der Deutsch-

Voorzitter

De heer M. Coppieters, Voorzitter van de Cultuurraad voor de Nederlandstalige Cultuurgemeenschap tijdens de periode 1977-1979, en Minister van Staat F. Grootjans, Voorzitter van de Vlaamse Raad van 1985 tot 1987, volgen de plechtige openingsvergadering vanuit de tribune in gezelschap van mevrouw R. De Backer-Van Ocken, gewezen Voorzitter van de Vlaamse deelregering (1979-1980)

sprachigen Gemeinschaft en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad.

ACADEMISCHE ZITTING

De Voorzitter : Dames en heren, alvorens de heren fractievoorzitters in deze academische zitting ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Vlaamse Raad het woord te geven, wil ik u mededelen dat wij naar aanleiding van deze viering een boodschap mochten ontvangen vanwege de heer Nothomb, Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, die luidt als volgt :

Mijnheer de Voorzitter, ik sluit me van ganser harte aan bij de plechtigheid die vandaag ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Vlaamse Raad wordt georganiseerd. De Kamer van Volksvertegenwoordigers, die de grondwettelijke bepalingen heeft goedgekeurd die de oprichting

en de bevoegdheden van de Vlaamse Raad heeft vastgelegd is verheugd dat deze instelling tot ontplooiing is gekomen. Namens de Kamer druk ik de wens uit dat de parlementaire democratie – het fundament van de Belgische Grondwet – met betrekking tot de bevoegdheden toegekend aan de Gewesten en Gemeenschappen, krachtdadig wordt uitgeoefend. Zulks moet het streefdoel blijven van al onze parlementaire assemblées. Het is mij derhalve een groot genoegen, mijnheer de Voorzitter, om, – aansluitend bij de talloze blijken van sympathie die vandaag worden betuigd – u en alle leden van de Vlaamse Raad mijn oprechte gelukwensen aan te bieden.

Getekend : Charles-Ferdinand Nothomb.

Ik stel er prijs op de Voorzitter van de Kamer van harte voor zijn boodschap te danken.

Wij mochten eveneens gelukwensen ontvangen vanwege de heer Kurt

Ortmann, Voorzitter van de Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft.

Ik verleen thans graag het woord aan de heren fractievoorzitters.

De heer Verhaegen heeft het woord.

De heer G. Verhaegen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, heren Ministers, geachte collega's, geachte genodigden en in het bijzonder de heer Swaelen, Voorzitter van de Senaat, die persoonlijk naar deze Raad is gekomen om zijn gelukwensen over te brengen. (**Applaus**)

Eerst en vooral wens ik de viering in deze Vlaamse Raad te situeren in het geheel van de staatshervorming. Wij viëren vandaag trouwens niet enkel tien jaar Vlaamse Raad, maar het is ook twintig jaar geleden dat de culturele autonomie van Vlaanderen gestalte kreeg. Negentienhonderdzeventig was het jaar van de culturele autonomie voor Vlaanderen. Door de tweede staatshervorming in 1980 werd aan de gewestvorming inhoud gegeven.

In 1988 werden aanzienlijke bevoegdheden en financiële mogelijkheden aan onze Vlaamse Gemeenschap gegeven. Nu staan wij voor een werkelijk coöperatief federaal staatsmodel. Wij kunnen dus gerust stellen dat Vlaanderen in de voorbije twintig jaar een institutionele gedaanteverandering heeft ondergaan.

In het geheel van deze Vlaamse instellingen neemt de Vlaamse Raad een belangrijke plaats in. Door de oprichting van de Vlaamse Raad werd de Gemeenschaps- en Gewestautonomie van Vlaanderen verwezenlijkt op het parlementair vlak en met name samengebracht in één reëel Vlaams Parlement.

Ik heb mij reeds dikwijls afgevraagd hoeveel Waalse collega's ons dit ene, stevig Vlaamse Parlement benijden. Laat ons niet treuren om wat wij nog niet hebben bereikt, maar ons daarentegen verheugen over wat wij reeds hebben verwezenlijkt.

Deze dag vormt een moment van feest, maar ook een moment van be-

Verhaegen

zinning. Vlaanderen heeft reeds hard gewerkt. Het heeft een eigen gezicht gekregen in de staatsstructuur. Het wordt echter ook geconfronteerd met enorm grote uitdagingen.

Het Vlaamse Parlement beschikt over bevoegdheden waarmede het rechtstreeks kan ingrijpen in het dagelijkse leven van elke burger. Wij zijn actief op het gebied van onderwijs, cultuur, welzijnszorg, gemeentebeleid. Onze bevoegdheden maken ons tegelijkertijd zeer kwetsbaar en vatbaar voor kritiek van de burger. Wij zijn tevens bevoegd op terreinen die een enorme groei kennen. Dit vergt ook enorme inspanningen op financieel vlak.

Wij moeten ernaar streven om van de Vlaamse Raad een belangrijk politiek instrument te maken ; enerzijds omdat wij geconfronteerd zullen worden met grote politieke uitdagingen en anderzijds vanuit democratisch oogpunt : Vlaanderen heeft recht op een goed functionerend Parlement.

Ik wil even stil staan bij die grote uitdagingen. Collega's, fractieleiders, zullen ongetwijfeld op vele van deze punten ook de aandacht vestigen. Sommige werden ook reeds onderstreept door de Voorzitter.

In de eerste plaats moeten wij geloven in eigen kunnen. De Executieve, maar ook de Vlaamse Raad, moeten zich inspannen om de onverschillige gelatenheid van de Vlaamse burger ten opzichte van het institutioneel kader om te buigen.

Vlaanderen moet tevens zijn identiteit affirmeren en zijn plaats veroveren in het Europa van morgen en in de wereld. De economische mogelijkheden van Vlaanderen moeten verder worden verstrekt. Dit zal ongetwijfeld moeten gebeuren in het kader van de Europese eenmaking. Het beleid op het vlak van economie, wetenschapsbeleid, onderwijs en infrastructuur behoort daar eveneens op afgestemd te zijn. Vlaanderen heeft tevens de opdracht het nieuwe Europa, dat volop in ontwikkeling is, mee op te bouwen. Ook onze relatie tot Brussel moet vanuit deze invalshoek worden benaderd. Wij moeten

in het bijzonder aandacht besteden aan de bescherming van de eigen cultuur en de eigen taal en erover waken dat in het labyrint van Europa niet verloren gaat waar generaties voor gevochten hebben. **(Applaus)**

Wij moeten bouwen aan een solidaire en zorgzame samenleving. Hier stellen zich twee fundamentele uitdagingen. Er is geen groter geluk voor jonge mensen dan de geborgenheid van een gezin. Een gezins- en kindvriendelijk beleid is dus een noodzaak. Terzelfdertijd dient de derde leeftijd beschermd te worden tegen marginalisering. Het kan niet zijn dat er in Vlaanderen geen plaats is voor de zorgenbehoevende oude mensen en voor oudere zwaar gehandicapte medeburgers. De jongste jaren werden in dit verband reeds enorme inspanningen gedaan, ook op financieel vlak. Toch wens ik hierop nog eens uitdrukkelijk de aandacht te vestigen.

Dan is er ook de noodzaak van een volwaardig jeugdbeleid. Welk soort onderwijs zullen wij in een open Vlaanderen realiseren ? De Vlaamse Gemeenschap moet een actief cultuurbeleid voeren. Collega's, wij zullen niet kunnen voorbij gaan aan een ecologisch herstelbeleid, aan het probleem van de verkeersveiligheid en aan dat van de ruimtelijke ordening. Prioriteiten genoeg dus voor de eerstvolgende vijf à tien jaar. De Vlaamse samenleving moet een open en goed bestuurd samenleving zijn. Hierbij stellen wij onder meer de volgende uitgangspunten voorop : de bevolking moet een optimale dienstverlening kunnen genieten, het vrij initiatief dient zich volwaardig te kunnen ontplooiën, de autonomie van gemeenten en provincies moet via een decentralisatiebeleid wezenlijk versterkt worden en een toegankelijke wetgeving moet borg staan voor onze federale rechten.

Dames en heren, tijdens de overgangperiode van het nieuwe financieringsstelsel heeft ook Vlaanderen het niet gemakkelijk. De financieringswet legt aan de Gemeenschappen en de Gewesten immers de verplichting op om hun bijdrage te leveren tot de sanering van de totale openbare financiën. Het is duidelijk

dat de Vlaamse Gemeenschap momenteel op begrotingsvlak over weinig politieke manoeuvreerruimte beschikt, wellicht zullen we dat in de komende weken tijdens het begrotingsdebat kunnen ervaren. De reële behoeften liggen bovendien merklijk hoger dan de financiële mogelijkheden. Vlaanderen kampt immers met nieuwe uitdagingen en groeiende behoeften in bepaalde sectoren.

De Vlaamse Raad kan en moet een belangrijke rol spelen om een antwoord te bieden aan de gestelde uitdagingen. Ook vanuit louter democratisch oogpunt is het een vereiste dat de Vlaamse Raad uitgebouwd wordt tot een volwaardig Vlaams Parlement. De rechtstreekse verkiezing van de Vlaamse Raad en de afschaffing van het dubbel mandaat zijn dan ook een absolute noodzaak.

Anderzijds heeft de Vlaamse bevolking recht op een goed functionerend Vlaams Parlement.

De essentiële functies van dit Parlement zijn volgens mij de volgende. Ons Parlement moet in de eerste plaats de spreekbuis zijn van wat er leeft in Vlaanderen, het moet nagaan wat er aan de basis leeft. Uit ervaring weet ik dat dit nog altijd de belangrijkste opdracht blijft. Dit Parlement zal maar een echt Parlement zijn als hier de reële taal aan bod komt die we in onze arrondissementen te horen krijgen. Dit Parlement heeft verder een legislatieve functie en een budgettaire functie en het moet controle uitoefenen op de uitvoerende macht.

Wij moeten ons allen afvragen hoe we deze vier belangrijke functies optimaal in de Vlaamse Raad kunnen vervullen. Wij moeten er in elk geval voor zorgen om de debatten in Openbare Vergadering interessanter te maken. Wij moeten terugkeren naar de echte interpellatie in de plaats van het vraag-en-antwoord systeem in de vorm van een interpellatie. Wij moeten samen nagaan hoe wij het debat over de middelen en de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap op een geordende wijze kunnen organiseren. Met zijn allen moeten wij ook nagaan hoe wij het Commissiewerk verder kunnen uitbouwen. Kortom, deze

Verhaegen

Vlaamse Raad moet een echt Parlement worden. Daartoe moeten wij alle beschikbare middelen, ook de financiële, inzetten.

Dan zou ik u nog een aantal aandachtspunten ter overweging willen geven die mij de jongste tijd fel bezighouden. Hoe komt het dat de parlementaire instelling zowat overal ter wereld een stuk van haar geloofwaardigheid heeft verloren. Is het te wijten aan de toenemende techniciteit van de maatschappij? Is het de steeds sterker wordende invloed van de staat op de meest verscheiden terreinen wat een grotere macht van de uitvoerende macht meebrengt? Zijn het de nieuwe vormen van democratische inspraak? Is het de grotere invloed van de politieke partijen? Is het omdat ons Vlaams Parlement jong is en vervat is in een ingewikkelde staatsstructuur? Dat kan. Vanuit een zeer sterke bezorgdheid voor de democratie wil ik echter nog eens onderstrepen wat eigenlijk dit Parlement voor ons allemaal betekent. Het is geen slogan maar onze grootste zorg dat ons Vlaams Parlement in de eerste plaats de hoeksteen blijft van het democratisch bestel. Het vormt de garantie voor de bescherming van de fundamentele rechten van de burger. Het moet vooral de ontmoetingsplaats zijn, de agora waar degenen die verantwoordelijkheid dragen vanuit verschillende politieke overtuigingen, elkaar kunnen ontmoeten en met elkaar kunnen spreken. Wanneer dit niet langer het geval is dan verliezen wij een essentiële schakel in onze democratische maatschappij. De Vlaamse Raad als ontmoetingsplaats is het belangrijkste element dat wij hebben kunnen opbouwen.

Ik stel ook de vraag op welke wijze wij de Vlaamse Raad bekend kunnen maken bij de burgers. Ondanks de grotere politieke macht en de grotere bevoegdheden die wij hebben gekregen blijven wij naar buiten onbekend. Moet er niet een ernstig gesprek worden gevoerd tussen de pers en de Vlaamse Raad? Moeten wij de jeugd niet sensibiliseren en zoeken op welke wijze wij hen er kennis kunnen mee laten maken?

Mijnheer de Voorzitter, ik wil deze kans niet laten voorbijgaan en naar aanleiding van de feestelijke viering alle vroegere Voorzitters van de Vlaamse Raad bedanken voor de inspanningen die zij hebben geleverd. Er zijn in het halfrond velen van hen aanwezig. Door de lange jaren samenwerking is er niet alleen vriendschap maar ook veel waardering gegroeid. Zij waren allen bekommerd om de verdere uitbouw van de Vlaamse Raad.

Mijn zelfde dank gaat naar mijn collega's fractieleiders en naar de vele vrienden die hier aanwezig zijn.

Mijnheer de Voorzitter, niemand zal het mij kwalijk nemen dat ik in het bijzonder de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, de heer Gaston Geens, dank. Hij is immers tien jaar Voorzitter van de Vlaamse Regering. Wij zijn hem dank verschuldigd voor die tien jaar leiderschap, want hij is aan het bewind gekomen toen het in Vlaanderen niet zo goed ging. Hij heeft gedurende al die jaren een groot gedeelte van zijn dynamisme, van zijn creativiteit in de Vlaamse Executieve en in de Vlaamse Raad gestoken. Niet alleen mijn fractie dankt hem daarvoor. Ik ben ervan overtuigd dat ik deze woorden mag spreken namens heel de Vlaamse Raad.

Geachte collega's, ik hoop dat wij allen verder kunnen werken aan de uitbouw van de Vlaamse Raad, die ons zeer dierbaar is. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, heren Ministers, waarde collega's, geachte genodigden, kort voor de Eerste Wereldoorlog zei Max Rooses, liberale nestor van de Vlaamse Beweging in Antwerpen, wiens naam rijmt op Mozes : Nu staan we op een berg en zien het beloofde land : we zullen het genaken, de tijd komt dat de Vlamingen hun volle recht verwerven. Het waren profetische woorden, maar dat de realisatie ervan toch nog drie generaties op zich deed wachten, heeft alles te maken met twee wereldoorlogen,

de trage evolutie der geesten en de trage mars van de instellingen. Velen van onze genodigden, mijnheer de Voorzitter, hebben een grote rol gespeeld in de naoorlogse evolutie en de socialistische fractie begroet ze daarom van op deze tribune.

Wat is de bijdrage van het Vlaams socialisme tot de Vlaamse zelfstandigheid geweest? Ten eerste, als er spanningen waren tussen nationaliteiten in landen met uiteenlopende volkeren, dan heeft het socialisme steeds het federalisme als een lossere en dus leefbare verband voorgesteld : dat was zo voor de volken van de Oostenrijks-Hongaarse monarchie.

Ten tweede, ook de Vlaamse socialistenvormen hebben in een vroeg stadium oplossingen gezocht voor het samenleven van Nederlands- en Franstaligen in ons land. Het Vergelijk der Belgen van Huysmans en Destree van 1929 en het eerste Vlaams socialistisch congres in 1937 te Antwerpen werkten de formule uit van de culturele autonomie, waarin cultuur én onderwijs een aangelegenheid van de Gemeenschappen zouden worden. Die draad werd in 1967 in Klemmerkerke terug opgenomen.

Ten derde, ik sprak al over een trage evolutie der geesten. Het flamingantisme kan voor socialistenvormen geen nationalisme zijn, maar slechts de geestelijke uitdrukking van een vaderland binnen een groter verband. Daarop zijn de woorden van Vandervelde van toepassing, die vaderlandsliefde een historische categorie en niet een natuurlijk verschijnsel noemde en het bepaalde als de gehechtheid van een volk aan zijn instellingen. Voor ons konden die instellingen slechts parlementair-democratisch zijn en dus inhouden dat alle vrijheden en rechten van de burgers, kortom de gehele erfenis van de Franse Revolutie, erkend werden. Wat moesten wij in het verleden met een eng rechts nationalisme, dat ooit een kandidaat weigerde omdat hij erop betrupt was een voorstelling in de Opera van De Toverfluit bijgewoond te hebben? Wat moesten we met een nationalisme dat de eigenheid van Vlaanderen bepaalde in termen van een dam tegen zuiders bederf en als een eiland van godsdienst, reine zeden en taal?

Hancké

Wat moesten we met een nationalisme dat tussen de twee wereldoorlogen een donkere bladzijde schreef ? De catharsis van twee wereldoorlogen en de openheid van een groot concilie was nodig om eenstemmigheid te bereiken over de institutionele hervorming en de geest waardoor zij zouden worden gedragen.

Ten vierde, de opkomst van de massabewegingen zowat honderd jaar geleden heeft van een letterkundig-culturele Vlaamse Beweging, beperkt tot wat vrije beroepen, zelfstandigen en onderwijzers, een grote sociale beweging gemaakt.

Daardoor was haar strijd en haar overwinning gebonden aan die van de democratie, want de volksklassen in Vlaanderen spraken Vlaams en toen zij politiek mondig werden dank zij het algemeen stemrecht, betekende dit op termijn een bijna geruisloze overwinning van de Vlaamse Beweging, al erkende de Franstalige bourgeoisie in Vlaanderen zulks niet goedschiks. Anno 1900 was het duidelijk dat zonder verwezenlijking van een aantal sociaal-economische premissen een louter taalkundig-culturele revolte zinloos was.

Dat was de analyse van de socialistische beweging. In haar prioriteitenlijst plaatste zij de keiharde strijd tegen honger, werkloosheid en analfabetisme bovenaan : noch arm, noch dom mocht dit Vlaams volk gehouden worden. Taalonderdrukking door de Franstalige bourgeoisie in Vlaanderen berustte op sociale uitbuiting door de klasse, die het Frans gebruikte om én klasse én kaste te worden. Zo vloede voor de socialisten de opheffing van de sociale uitbuiting samen met de opheffing van de taalonderdrukking.

Ik citeer Vermeylen, ditmaal in 1937 : Ik wil daarom de betekenis van de taal niet verminderen, Het is zeker dat een Vlaming zich vrijer en sterker en waardiger zal voelen, kortom meer mens, naarmate hij zich ongedwongener kan bewegen in een sociale atmosfeer die Vlaams is. Maar de Vlaamse mens is ook niet vrij, wanneer hij in het Nederlands uitge-

buit wordt en in het Nederlands honger moet lijden.

Kortom, ons flamingantisme steunt op het gevoel te behoren tot een taal- en cultuurgemeenschap die haar betekenis ontleent aan twee elementen, namelijk haar openheid op de wereld, in het besef dat we veel te bieden, maar ook veel te ontvangen hebben, en aan de emancipatie van al wie het moeilijk heeft in deze samenleving. Daarom willen we dat Vlaanderen gastvrij en open staat voor al degenen die hier komen wonen en werken. Daarom ook zetten we onze strijd tegen uitsluiting van vrouwen en jongeren, werklozen, gehandicapten, van kansarmen, laaggeschoolden en migranten onverminderd voort. Ons flamingantisme kan slechts nationalisme heten in de brede omschrijving van vrijheidsnationalisme – een permanente inspanning om het Vlaamse volk in al zijn geleidingen te emanciperen en te verheffen opdat het zou kunnen worden opgenomen in de vaart der volken.

Mijnheer de Voorzitter, geachte genodigden en collega's, de Vlaamse Raad, zoals we die vandaag kennen, is het resultaat van een stille revolutie, de uitkomst van dialoog en overleg. Het is een unicum in de geschiedenis dat het proces vreedzaam maar ook traag is verlopen. Wellicht verklaart die langzaamheid de neutrale en zelfs sceptische houding van onze openbare opinie. Op zichzelf is dat een goede houding, maar niemand kan ontkennen dat Vlaanderen nu heeft bereikt waarvoor decennia lang werd gestreden : een zelfstandigheid met aanzienlijke middelen van heden meer dan 430 miljard, volwaardige instellingen, aanzienlijke bevoegdheden, één homogeen grondgebied dat de eenheid met Brussel heeft bewaard. En welke bevoegdheden hebben we niet verkregen ? De centrale staat behoudt wat voor de burger niet steeds aangenaam is : belastingen, legerdienst, gevangeniswezen. De deelstaten daarentegen kunnen het helaas niet onbeperkte hemels manna uitstorten over de gemeenschap.

We zullen de sceptische Vlaamse opinie moeten overtuigen van de gelijkheid van onze Vlaamse Raad. Daarvoor zijn twee voorwaarden te

vervullen : één die te maken heeft met onze werking, de andere inzake de laatste fase van de staatshervorming .

De Vlaamse Raad moet een parlementaire instelling worden in de volle betekenis van het woord : één waar de gekozen afgevaardigden de grote lijnen van het beleid vastleggen en het controleren. De Vlaamse Raad moet daarom het grote forum zijn, waar de ideologische stromingen van Vlaanderen hun zienswijze over de grote maatschappelijke problemen onder woorden brengen. Dat veronderstelt een debatcultuur, waarin woord en tegenwoord aan bod komen. We hebben verleden jaar, onder de inspirerende leiding van onze Voorzitter, Louis Vanvelthoven, de grote veranderingen in ons werkreglement aangebracht die dat mogelijk maken : de interventiemicrofoon en de zo kostbare, maar omzichtig te hanteren moties van aanbeveling, waardoor de Raad aan de Executieve oriëntaties van beleid kan aanwijzen en opleggen. We hebben nu ook aparte werkgroepen, naast onze vele Commissies, over de verzuiling, de vrouwenproblematiek en Brussel en pogen er antwoorden te formuleren op wat velen in Vlaanderen bekomert.

De tweede voorwaarde moet worden vervuld in de derde fase van de Grondwetsherziening, die de gehele staatshervorming moet voltooiën. Dit element vat ik tot slot in een tweetal punten samen. Onze Grondwetsherziening is van het centrifugale type : bevoegdheden werden van een centrale staat naar federaties overgeheveld. Ik loop vooruit op de conclusies van de derde fase als ik zeg dat in de Europese en internationale instellingen Vlaanderen zijn rechtmatige plaats moet krijgen. Dat houdt in dat Vlaanderen op een betekenisvolle wijze wordt betrokken bij de totstandkoming van de verdragen in aangelegenheden die binnen zijn bevoegdheidsfeer liggen. Zo moet ook de omzetting van de Europese normgeving naar het intern Vlaams recht worden versneld.

Zo kan worden gedacht aan de deelname met stemrecht van onze collega's leden van het Europees Parle-

Hancké

ment en van de Raad van Europa aan sommige besprekingen in sommige raadscommissies. En tenslotte kan hier niet onvermeld blijven dat de Vlaamse Raad vragende partij is voor een regeling die het dubbel mandaat eindelijk afschaft en de deelname regelt van de deelgebieden aan de centrale machtsuitoefening. De rechtstreekse verkiezing van de Raden vormt voor alle fracties, ook voor de socialistische, de ware topprioriteit van de derde fase, niet alleen voor de vereenvoudiging van het parlementaire werk, maar ook voor de kracht van de autonomie.

Mijnheer de Voorzitter, geachte genodigden en collega's, we hebben deze jarige Vlaamse Raad te danken aan een rustige, vreedzame revolutie die ruim een eeuw in beslag heeft genomen. Onze uitdaging is dubbel : we moeten onze Vlaamse Raad snel en sereen ontwikkelen tot een waardig, een volwaardig en een hardwerkend Vlaams Parlement. En we moeten bovendien de unieke historische uitdaging beantwoorden om aan de wereld te tonen dat het federeren van een centrale staat in twee volwaardige deelgebieden, niet moet leiden tot het uiteenvallen ervan. Banden zullen ons blijven verbinden met onze Franstalige landgenoten, met wie we een duizendjarige lotsgemeenschap hebben gedeeld en wier aanwezigheid in één federatie met ons Vlamingen één van de vele poorten blijft op de internationale en Europese gemeenschap. Zowel de Vlaamse autonomie ontwikkelen als de federale banden bevestigen in het vernieuwde staatsbestel : dat is onze opdracht. Ze ligt binnen onze mogelijkheden als we daarin met zijn allen geloven en er met zijn allen aan werken. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, collega's, tien jaar Vlaamse Raad laat de Vlaamse liberalen niet onberoerd. Daarvoor zijn we er te sterk bij betrokken geweest, zowel bij de oprichting als bij de uitbouw ervan. Wijlen Minister van Staat

Herman Vanderpoorten was Minister van Institutionele Hervormingen bij het opstellen van de wetten die geleid hebben tot een staatshervorming, waarbij Vlaanderen een eigen Vlaams Parlement kreeg. Jan Bastour was lange tijd Voorzitter van de Cultuurraad. Daarenboven werd in de voorbije tien jaar deze Raad zeven jaar lang voorgezeten door twee eminente Vlaamse liberalen, namelijk Senator Jean Pede en Minister van Staat Frans Grootjans.

Niemand zal ontkennen dat wanneer deze Vlaamse Raad na tien jaar uitgegroeid is tot wat hij vandaag is, dat niet alleen te danken is aan de grotere institutionele ruimte die ontstond, maar vooral aan de menselijke inzet van degenen die er iets van wilden maken. De drie Voorzitters, de twee gewezen en de huidige, waren daar elk op hun eigen manier voortrekkers in, te zamen met de Senatoren en de Volksvertegenwoordigers die reeds vanaf 1981 beslisten om hun parlementaire inspanningen bij prioriteit en in hoofdzaak te richten naar de Vlaamse Raad, wat toen niet zo evident was.

In de voorbije tien jaar zijn we sterk bijgestaan door een administratie en fractiepersoneel dat, hoewel minder talrijk dan in de andere assemblees, vrij vlug een hoog rendement bereikte.

Want wie durft nu nog beweren – en ik wil vriendelijk zijn – dat er hier minder nuttig werk zou worden verricht dan in Kamer en Senaat ?

Nochtans, dat moeten we durven toegeven, in de uitstraling naar het grote publiek toe, blijft de Raad het kleine broertje van de nationale kamers, bij het grootste gedeelte van de bevolking zelfs totaal onbekend.

Mijnheer de Voorzitter, de oorzaak hiervan lijkt me tweevoudig te zijn : ten eerste, naar buitenuit verkopen we ons te slecht wegens een te gebrekkige relatie met de media ; ten tweede, onze Vlaamse Raad is geen voorbeeld van een goed functionerende directe democratie. De Vlaamse burger heeft op geen enkel ogenblik het gevoel dat hij er iets aan heeft.

Eerst en vooral is er het groter wordend spanningsveld tussen de media en het parlementair werk. Ik zeg doelbewust parlementair werk en niet politiek, want de media besteden wel veel aandacht aan de uitvoerende macht en aan het fenomeen vedettisme in de politiek. Wat dat laatste betreft, de evolutie gaat geheel de verkeerde kant op. Personencultus is er altijd geweest, maar vandaag is het voor een politicus belangrijker in de „Wie ben ik ?“-show te zitten dan bijvoorbeeld zijn job te doen in het Parlement. Ik vind dat hierdoor een bepaalde grens wordt overschreden.

Het vroeger bestaande gebrek aan evenwicht inzake de aandacht van de media ten voordele van Regeringen en ten nadele van het Parlement wordt steeds groter. Een onevenwichtige stijging, bijna recht evenredig met het stijgen van het aantal excellenties. Dit wordt dan meestal verdedigd met het argument dat Ministers méér nieuwswaarde brengen. Ik heb daar nochtans een aantal vragen bij.

Zo stel ik vast dat er meer media-aandacht is voor de voorgeprogrammeerde zomerfaxen van de Gemeenschapsminister van Onderwijs dan voor het debat over het lentedecreet in de Vlaamse Raad. Kan men hier spreken van een grotere nieuwswaarde ? Of nog beter – als de nationale Minister van Binnenlandse Zaken waarschuwt voor bosbezoek bij stormweer dan krijgt dat prime-time bij de televisie, terwijl een begrotingsdebat over verkeer en veiligheid met moeite enkele lijnen haalt in de geschreven pers.

Ik wens trouwens zeker niet te veralgemenen. Bij de geschreven pers zijn er zeker een aantal journalisten die trouw onze zittingen bijwonen en een waardevol verslag uitbrengen. Die journalisten durven ons wel eens aanpakken over het absentisme en de interne keuken. Maar zij houden ten minste rekening met het Parlement en tot de bekendheid van de Vlaamse Raad bij het publiek leveren ze een grote bijdrage.

Het zou bovendien zwak zijn om onze eigen tekortkomingen ter zake niet toe te geven. Wij moeten blij-

Denys

vend werken om onze debatten begrijpelijk, overzichtelijk, beknopt en mediaverkoopbaar te maken. In eigen boezem kijkend durf ik zeggen dat dit betekent : een oppositie die minder filibustert en minder ongedisciplineerd onderbreekt en een meerderheid die meer doet dan alleen maar de eigen Ministers naar de mond praten. Tevens is er het gebrek aan directe democratie.

Mijnheer de Voorzitter, er is natuurlijk méér dan het onvoldoende of slecht verkopen ; er schort ook iets aan de werking van onze instelling. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met onze eigenlijke reden van bestaan met name : de Vlaming de grootst mogelijke inspraak geven, via de grootst mogelijke directe democratie. Een directe democratie ? Wij staan er ver af.

Het start al bij onze aanwijzing : geen rechtstreekse verkiezing, wel onrechtstreeks via lidmaatschap van de Kamer of van de Senaat.

Eigen Vlaamse belastingen : ze worden voor de Vlaming nooit herkenbaar omdat de inning ervan tot dusver gebeurde door provincies en het nationale belastingkantoor.

Subsidiëring : het gebeurt aan de organisaties zonder dat de verbruikers, voor wie ze bestemd zijn, zelf enige keuze kunnen maken.

Grote brokken beleidsbeslissingen ontsnappen aan het oog van het Parlement, omdat zij in de vorm van onbegrijpelijke samenwerkingsakkoorden bedisseld worden tussen twee of meer van onze zes Regeringen.

Een opgedrongen proportionele Regering, waarvan nu zelfs vooraanstaande leden van de feitelijke meerderheid zeggen dat het onwerkbaar is.

Het organiseren van een referendum door de Vlaamse Raad is nog nooit in overweging genomen. Zijn we nu zo pretentius dat wij ervan overtuigd zijn dat alles beter te kennen dan de Vlaamse burger ? Wij staan ver van een directe democratie. Gelukkig hebben we in deze Raad nog

veel leden die een directe band hebben met hun kiezers. Precies daarom, ben ik bang om tijdens een eventuele derde fase veel te sjoemelen aan de kiesomschrijvingen. Hoe groter die kiesomschrijving, hoe groter de afstand tussen de kiezer en de verkozenen, met meer centralistische ingrepen van partij-apparaten of standenstructuren, en minder inspraak van de burger.

Het is een strikt persoonlijke visie, maar ik meen dat dit pas een echt verlies aan directe democratie zou betekenen.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb het woord al laten vallen : de derde fase. Ik wil het er niet uitgebreid over hebben omdat, tot mijn spijt, ik niet geloof dat er in deze zittingstijd iets van komt. Ik behoor niet tot het slag van politici die dan ook valse verwachtingen willen creëren. Daarom wil ik er slechts het volgende over zeggen :

– het dubbel mandaat is één van de grote oorzaken van een bijna ondoenbare werkverdeling in het Parlement. Dit was te voorzien en de ont-dubbeling had dus moeten geschieden in de eerste fase in plaats van te wachten op een uitzichtloze derde fase ;

– wij willen geen derde fase die is gebaseerd op nieuwe Vlaamse toegevingen en structuraanpassingen die leiden tot separatisme. Met andere woorden, de voorstellen tot aparte kiessystemen per afzonderlijke regio verwerpen wij omdat hierdoor nieuwe faciliteiten gegeven worden aan de Franstaligen in Voeren en in de randgemeenten. Dit zou bovendien een Senaat der Gemeenschappen, opgebouwd uit de rechtstreeks verkozen leden van de deelgebieden, verhinderen, wat kan leiden tot het definitief uit elkaar groeien met separatisme tot gevolg.

Tot alle andere fracties zeggen wij duidelijk : wij willen noch een open, noch een verdoken separatisme. Het wordt tijd dat de andere fracties eens duidelijk zeggen wat ze nu werkelijk willen.

Mijnheer de Voorzitter, daarmee kom ik bij mijn laatste punt : de Vlaamse Raad zal pas echt boeiend

worden als wij een duidelijk geprofileerd politiek discours krijgen. Mag ik dat met een voorbeeld illustreren ? Bijna iedere fractie zegt vandaag dat de vrije markteconomie en het privé-initiatief de beste maatschappelijke instrumenten zijn om aan zoveel mogelijk mensen zoveel mogelijk welvaart te geven. Wij verheugen ons over de laattijdige liberale bekering van de politici uit andere partijen. Maar tegengesteld hieraan horen wij in deze Vlaamse Raad steeds maar nieuwe pleidooien voor meer geld voor de overheid. Bij iedere begrotingsdiscussie worden voor iedere sector en departement meer middelen gevraagd. Aldus stijgt het Vlaams overheidsbeslag zienderogen. Het wordt tijd dat we een open debat zouden voeren over de vraag : welke limiet stellen wij aan het overheidsbeslag in Vlaanderen ? In zo'n discussie zullen de politieke scheidingslijnen opnieuw zichtbaar worden. Want, collega's, het is niet zo dat er voor alles en nog wat een Vlaams front kan worden gevormd.

Ter zake sluit ik mij volledig aan bij wat Minister van Staat, de heer Frans Grootjans, als toenmalig Voorzitter van de Vlaamse Raad, in één van zijn 11 juli-toespraken zei. Ik citeer : Wij schijnen nog altijd niet te beseffen dat wij op weg zijn naar een Vlaamse Gemeenschap, die niet langer gekenmerkt wordt door een vrij grote conformiteit, maar steeds meer gekleurd zal worden door een eindeloze verscheidenheid van ideologische, levensbeschouwelijke opvattingen en ethische inzichten.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb daar maar iets aan toe te voegen : zeer juist ! **(Applaus)**

De Voorzitter : Ik verleen nu het woord aan de heer Van Grembergen.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Ministers en collega's, alvorens mijn toespraak te beginnen, wil ik even ingaan op de toespraak van collega en fractievoorzitter Lode Hancké.

Hij heeft terecht gesproken over het socialisme en de verhouding tot de Vlaamse natie en de Vlaamse staats-

Van Grembergen

vorming. Het is niet het ogenblik voor een dispuut maar mag ik zeggen dat één van de tragische gegevens in de ontvoogdingsstrijd van de Vlaamse natie en van het Vlaamse volk het feit is dat de sociale ontvoogdingsstrijd waarvoor zijn beweging zich heeft ingezet en de Vlaamse ontvoogdingsstrijd elkaar op vele momenten van onze geschiedenis hebben gemist.

Leiders van de Vlaamse Beweging hebben soms niet het spoor van de sociale ontvoogdingsstrijd gezocht en leiders van de sociale ontvoogdingsstrijd hebben niet de Vlaamse ontvoogdingsstrijd gevolgd. Ik wens deze discussie nu niet aan te gaan maar ik moet toch wel een correctie in dit verband aanbrengen.

Voorzitter, Voorzitter van de Vlaamse Regering, Ministers, collega's, deze Vlaamse Raad is er vanzelf gekomen. Twintig jaar geleden beviel het de politieke goegemeente om deze Raad boven de doopvont te houden. Was het zo eenvoudig? Collega's, beter dan wie ook weet u dat de feestzitting het gevolg is van de ergernis: de ergernis om het Belgisch verdriet en het Belgisch onrecht, de ergernis omdat een meerderheid in de Belgische staat als minderheid werd behandeld, de ergernis omdat de Vlaamse vrucht van arbeid koloniaal werd uitgebuit en ergens anders verorberd, de ergernis omdat de politieke leiders en de politieke partijen stelselmatig, dit wil zeggen om het Belgisch systeem te beveiligen, het Vlaamse volk ontzegden waar het recht op had.

Met ongemeen veel kracht wil ik die ergernis als politieke motivatie roemen. Het is de ergernis over de uitbuiting van de kleine, zwakke mens die het socialisme vorm heeft gegeven. Het is de ergernis over de verdrukkende geestelijke dwang die het liberalisme van het vrije denken en handelen heeft voortgebracht. Het is de ergernis over de moord op het landschap, ruimte, water en de adem van deze 'wereld die het ecologisme draagt. Maar het is evenzeer de ergernis over wat ons volk in zijn ontwikkeling, zijn zelfontplooiing, zijn

terechte ambities, zijn cultuur, zijn taal, zijn eigenwaarde werd aangedaan, die de ontvoogdings- en bevrijdingsbeweging heeft doen ontstaan.

Zonder het aandeel van de Volksunie te overroepen, zal niemand ontkennen dat de Volksunie in de geschiedenis van onze politieke hervormingen een belangrijke rol heeft gespeeld. Het federalisme was en is in onze maatschappij het kind van de Volksunie. Het federalistisch beginsel stelde ons in staat de centralistische Belgische staat om te bouwen tot een federatie. Dit federalistisch beginsel zal trouwens ook de toekomst van de Verenigde Regio's van Europa gestalte moeten geven. De verandering van onze politieke structuren verliep democratisch.

Uitzonderlijk in de politieke evolutie in de wereld is: die revolutie kostte geen bloed, verwoestte ons samenlevingspatroon niet, bracht geen burgeroorlog, vernietigde niet het economisch, industrieel en financieel draagvlak ondanks de zware negatieve profetieën die twintig jaar geleden toen wij met het federalisme aankwamen werden uitgebracht en verklaarden dat een federaal heringericht België tenminste evenveel kansen op welslagen kon hebben.

Het Vlaams Economisch Verbond liet zopas weten dat Vlaanderen tot de rijkste en welvarendste regio's van Europa behoort. Het federalisme vernietigt dus niet maar bouwt op.

Aan de Vlaamse bevolking zeggen wij langs deze weg dat wie van separatisme spreekt ook spreekt van een Europa van staten. Wie van federalisme spreekt, heeft het over een Europa van volkeren en regio's.

Wie separatisme zegt, zegt overheersing door grote staten, ook in Europa: separatisme is het recht van de sterkste, de jungle van de macht, het dictaat van de sterkste. Separatisme is staatsnationalisme.

Wie federalisme zegt, heeft het over gelijkwaardigheid en samenwerking, overleg en inspraak.

Wie separatisme zegt binnenlands, zegt buitenlands Thatcher. Wie federalisme zegt binnenlands, zegt buitenlandlands Brugman.

De zes miljoen Vlamingen, de twintig miljoen Nederlanders van Noord en Zuid, hebben in Europa slechts kansen op behoud van hun identiteit, blijvende invloed, deel van de verrijking van Europa, bij federalistisch uitgebouwde bestuursniveaus, blijvend geïnspireerd op het federalistisch denken.

Zij die ons volk het separatisme voorhouden als einde en summum van alles, begaan een politieke misdaad van misleiding even erg als de 160-jarige Belgicistische misleiding. Ook hier zijn sommigen door de goden met blindheid geslagen.

Deze verwijzing naar tragische tijden uit onze ontvoogdings- en bevrijdingsstrijd geeft me de gelegenheid om rechtstaande zonder ingetrokken schouders over amnestie te spreken. Nog is in Vlaanderen de tegenstelling tussen wit en zwart niet vervaagd. Er is wel de zekerheid en het volle besef gegroeid dat in het witte kamp niet alles wit en edelmoedig was, en in het zwarte kamp niet alles verraad en berekening, zoals sommigen het voortdurend laten uitschijnen. De Volksunie wil deze academische raadszitting niet voorbij laten gaan zonder ook de verdiensten van hen die steeds maar verguist worden recht te laten wedervaren. Zonder omzwachteling zeg ik dat velen die zwart waren in moeilijke, verwarde en uitzichtloze tijden, het beste voor hun volk wilden met daarbij tragische vergissingen. Doen alsof deze periode 1940-1945, doen alsof de repressieperiode 1945-1950 alle gelijk, morele gelijk, politieke gelijk in één kamp legt is onjuist en vertekent de geschiedenis. De discussie gaat er nu om of het Vlaanderen van 1990, het welvarende Vlaanderen, het geestelijk ontwikkelde Vlaanderen, de politieke vrijheid heeft, de politieke rijpheid, de politieke kracht, de politieke wijsheid om die periode af te sluiten in hoge humaniteit.

Het is onze hoop dat het nieuw en soeverein Parlement van Vlaanderen, wanneer het na rechtstreekse verkiezingen tot stand komt, in een morele resolutie wit en zwart in Vlaanderen aan een eindmeet van verzoening brengt. Dat België dit

Het scheidend Bureau werd herbenoemd voor het parlementair jaar 1990-1991. Voorzitter L. Vanvelthoven (SP), geflankeerd door Raadssecretarissen (links) C. Moors (CVP) en (rechts) E. Vandersmissen (PVV) houdt zijn openingstoespraak wat meteen de aanzet betekende voor de academische zitting t.g.v. het 10-jarig bestaan van de Vlaamse Raad

niet doet is zijn zaak. De onze is anders.

Voorzitter, de derde fase van de staatsvorming moet in de komende maanden vorm geven aan het rechtstreeks te verkiezen Vlaams Parlement en aan de Senaat. Zij moet het werk van de staatsvorming afronden. Het eigen Parlement in Vlaanderen, soeverein, dé volksvertegenwoordiging van Vlaanderen, zonder afhankelijkheid van andere structuren, was en is één van de wezenlijke eisen van het streven naar zelfbestuur van de Vlaamse Beweging. Daarover is in alle kringen eensgezindheid.

Toch trachten sommigen onderhuids dit Vlaams Parlement nu reeds als het bezit van hun politieke dominantie te beschouwen. Het kiessysteem steunt bij ons op twee onzuiver gebruikte gegevens : enerzijds, de kiesomschrijving en daaraan verbonden, anderzijds, de verkiezingscoëfficiënt. Er moeten inderdaad niet meer mandatarissen zijn, maar een systeem op poten zetten dat aan elke partij in Vlaanderen minder of aan sommige partijen geen mandaten oplevert, om aan één partij toe te laten met een zelfde aantal stemmen, toch meer buit binnen te halen, is onaanvaardbaar.

De hervorming van de structuren kan niet de opzet hebben de inheligheid en de dominantie van één partij in Wallonië en één partij in Vlaanderen te dienen, maar moet de opzet hebben dat de parlementaire vertegenwoordiging de weerspiegeling is van het geschakeerde politieke landschap. Iedereen in deze Raad zal me wel begrepen hebben.

Men is het erover eens dat de Senaat de parlementaire vergadering wordt van de Gemeenschappen. Deze eensgezinde vlag dekt echter veel toe. Het woordje van de Gemeenschappen beduidt dat die Senaat een in-

Van Grembergen

strument moet zijn van de Vlaamse en Franstalige Gemeenschap. Ook hier zitten er adders. Er wordt nogal geschermd met coöptaties en het coöptatiesysteem voor die toekomstige Senaat van de Gemeenschappen. Voorzitter, laat ons eerlijk zijn. Wat zijn gecoöpteerde, wie zijn gecoöpteerde Senatoren ? Zal ik de vrouw van Caesar onderhevig maken aan spot ?

Gecoöpteerde Senatoren zijn de politieke azalea's. Ze schitteren voor zichzelf, ze schitteren door macht in hun partij, maar ze vertegenwoordigen slechts hun intellect, hun macht en soms hun partij, ze zijn het establishment van die Senaat om de Senaat zelve, om zichzelf of voor hun zuil, maar niet om uitdrukking te geven aan de wil van ons volk. (**Protest**)

Met alle kracht wil ik er voor waarschuwen dat de Vlaamse parlementaire vergadering zich zou laten verleiden om vele Senatoren te coöpteren. Zoals provinciale Senatoren hun provincies niet vertegenwoordigen in de werkelijkheid, zo zullen Gemeenschaps senatoren in de kortste tijd instrument zijn en worden van het systeem waarin ze werden geplaatst en niet de Vlaamse gemeenschapspolitiek vertegenwoordigen. De essentie van onze opzet, namelijk dat de nieuwe Senaat de stem van de Gemeenschappen moet vertolken bij grondwetsherzieningen, bij conflicten, zal dus verloren gaan.

Voorzitter, ik ben verkozen van Gent, die rebelse, protestantse, calvinistische, filosofisch liberale, socialistische en nationalistische stad. Op de Korenmarkt, het centrum van de stad, staat naast de neogotische post een huis uit 1700. In het fronton van dat mooie klassieke huis staat de leuze „Vrij huys, Vrij erve” . Het doet er ons aan denken hoe vrij het Vlaamse huis, hoe vrij het Vlaamse vaderland moet zijn, het doet er ons aan denken hoe vrij de mensen zich op ons erf in Vlaanderen moeten kunnen bewegen in denken, in handelen, in zijn.

Ik besluit met het volgende. Wij komen in de literatuur langs een oud

vers, dat ik vertaal en enigszins aanpas a.an onze huidige situatie :

Hebban olla voghallas nesta hagnan hinase hit anda thu. Hebben alle vogels hun nest gebouwd uitgezonderd gij en ik. Hebben alle volkeren hun vrijheid veroverd en hun huis gebouwd ook gij en ik. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's en genodigden, in de mij volgens het systeem D'Hondt toegemeten tijd wil ik drie bemerkingen formuleren.

In januari 1989, onmiddellijk na de voorlaatste of moet ik zeggen laatste fase van de staatsvorming, verklaarden woordvoerders van verschillende politieke fracties in deze Raad dat nu de tijd van de alibi's definitief voorbij is, dat er nu geen excuses meer kunnen ingeroepen worden. Ik denk dat die mensen gelijk hadden. Misschien hadden ze er echter aan moeten toe voegen dat ook het tijdperk van de mythes voorbij is. Ik ben er immers van overtuigd dat Vlaanderen zich pas van zijn pleinvrees zal kunnen ontdoen als het breekt met enerzijds een mythe waarin een rijk historisch verleden uitsluitend wordt herhaald in retoriek en heraldiek, en anderzijds met een moderniseringsmythe waarin de toekomst wordt uitgestippeld volgens yuppie-gedragslijnen, en het adagium wat we zelf doen, doen we beter. Door het vasthouden aan deze twee mythes krijgen we geen synthese tussen de sociale emancipatiedrang die zo kenmerkend was voor het grootste gedeelte van de Vlaamse Beweging en de arbeidersbeweging én een politiek antwoord op de nieuwe uitdagingen die de wereld en dus ook Vlaanderen geformuleerd krijgen. Wel krijgen we dan misschien een eigen, een autonome puddingvorm, maar de inhoud blijft twijfelachtig en op termijn oneetbaar.

Juist om dit te vermijden moeten we ophouden met het formuleren van antwoorden van gisteren op de problemen van eergisteren. Daarom hebben wij getracht en zullen wij verdere pogingen doen om ook in deze

Vlaamse Raad de discussie omtrent een ander politiek project aan te zwengelen. Dit project heeft een drievoudig uitgangspunt :

ten eerste, het ijveren voor een productpolitiek waarin de gebruikswaarde van een goed, van een dienst, primeert op de ruilwaarde, waarin het behoud van de stilte in een bos primeert op het omzetcijfer van een pretpark, waarin het behoud van een Horta-gebouw de voorkeur geniet boven de expansiesteun aan een nieuwe chemische installatie ;

ten tweede, de strijd tegen de duale samenleving waarbij meer en meer mensen definitief uit de boot dreigen te vallen. De 6 ten honderd Vlamingen die onder de armoedegrens zitten blijft een onaanvaardbaar gegeven ;

ten derde, het streven naar een verdere democratisering waarbij depolitiserings, ontzuiling en versterking van democratisch verkozen structuren essentieel zijn.

En met dit laatste punt beland ik automatisch bij de rol die deze Raad kan en moet spelen in de vormgeving van de samenleving.

Hét probleem is echter dat de Belgische variant van het federalisme het democratisch verkozen organen niet makkelijker heeft gemaakt de discussie en de besluitvorming omtrent deze nieuwe uitdagingen te centraliseren. Niet alleen dringt de recente staatsvorming een aantal problemen zoals het milieuprobleem in een onwerkzaam kader – vervuiling stopt niet bij landsgrenzen laat staan bij taalgrenzen, zure regen discrimineert geen enkel volk –, maar tevens hypothekeren de talloze samenwerkingsakkoorden tussen Executieven, tussen nationale en regionale Regeringen, de prerogatieven van deze Raad. Zij vervangen het democratisch debat door het diplomatieke contact. Daarom hopen wij dat deze Raad zich zal concentreren op twee essentiële actiepunten.

Laten wij van de Raad een levendig centrum maken van wat er in de samenleving aan opinies, meningen en opties leeft omtrent de vormgeving van de samenleving. Op basis van die

Geysels

opinievorming kan de Raad de fundamentele wetgevende krijtlijnen uittekenen. Kan hij hét paradigma van de democratische politiek, de maakbaarheid van de samenleving, waarvoor maken? Dat is de uitdaging. Dat is tevens een garantie om te vermijden dat deze Raad in de toekomst verglijdt in de optelsom van plaatselijke en regionale belangen waarbij de Belgische wafelijzerpolitiek wordt gecopieerd, wordt ingeruild voor een Vlaamse versie.

Laten wij bovendien kort op de bal spelen, kort op de bal die de uitvoerende macht, ook in Vlaanderen, dikwijls te lang en te veel in handen houdt.

Die twee actiepunten kunnen voorwaarden creëren om dit Parlement niet te laten degraderen tot de bekrachtigingsmachine van elders genomen beslissingen, om de verdere vervreemding te voorkomen van het politieke forum en wat ik zou durven noemen de beweging van de Vlamingen.

Mijnheer de Voorzitter, verleden jaar heeft de Amerikaan Francis Fukuyama in een bekend geworden essay het einde van de geschiedenis aangekondigd, het overlijdensbericht afgeleverd aan de ideologie. Fukuyama heeft geen gelijk. Hij mag dit gelijk ook niet krijgen. Want dan wordt de politiek techniek, grijs de dominante kleur in het politieke leven en Engels de voertaal in Vlaanderen. Dat had Brel niet op het oog toen hij schreef en zong over het vlakke land. Hij had het niet over een oppervlakkig land, hij pleitte niet voor vervlaking.

Daarom, laten wij nog van mening verschillen zolang het nog toegestaan is. Maar over één zaak kunnen we niet van mening verschillen, met name dat in de multiculturele, veelkleurige samenleving, waar ook Vlaanderen naar evolueert, de verdraagzaamheid dominant moet blijven. Georganiseerde intolerantie hoort daar niet bij. Daar kan in deze samenleving, in deze Raad geen plaats voor zijn. Twintig jaar geleden niet, nu ook niet. **(Applaus)**

De Voorzitter : Tenslotte geef ik het woord aan de heer Annemans.

De heer G. Annemans (op de tribune) : Voorzitter, collega's-leden van de Vlaamse Raad, zoals het kortzichtige politici beaamt, pleit hier vandaag een keurkorps van Vlaamse politieke verantwoordelijken nauw aansluitend bij de actualiteit – na een woordje over het ontstaan en het belang van de Vlaamse Raad – voor een splitsing van het dubbel mandaat, voor een herwaardering van het Parlement, voor meer Vlaamse autonomie, voor een zuiver milieu, tegen het racisme en wat weet ik al meer.

Men steekt elkaar naar de kroon in nietszeggendheid en nadien wordt een receptie gehouden, een banket waar het hoofd van de Vlaming in België, die wij behoren te vertegenwoordigen, op tafel zal worden gezet.

U weet, collega's, dat wij niet de minste behoefte hebben om ons bij dat koor aan te sluiten. Voor ons is en blijft de Vlaamse Raad een Belgische instelling, waarvan de bevoegdheden én de onmacht door Belgische wetten, in akkoord met de Franstalige tegenstrever, werden opgesteld. Zulks is in alles te merken, zowel aan de inrichting van de huidige zaal, als aan de werking van de Vlaamse Raad, als aan de samenstelling van de Executieve. Vooral na de laatste staats hervorming werd een hele vuurdans uitgevoerd om de Executieve tot een afspiegeling te maken van de Belgische Regering spijs de cosmetische nonsens van een proportionele Executieve. Socialisten en Volksunie moesten Ministers krijgen, Vlaamse excellenties als beloning voor Vlaams verraad in de staats hervorming. Met principiële en consequente politici zou een Vlaamse Regering, ook nu al, best een Regering kunnen zijn met een andere samenstelling dan de Belgische.

De essentie ligt echter bij het feit, de vaststelling, de wetenschap dat deze hele Vlaamse Raad een Belgische instelling is, noodzakelijk om de Belgische communautaire spanningen in goede Belgische banen te leiden, zodat de Vlaming zich niet bewust zou worden van wat hier in dit land aan Vlaamse middelen en energie wordt

opgeslorpt om Waalse tekorten en Franstalige putten bij te passen. tweehonderd zestig miljard per jaar : 14.000 frank per maand en per gemiddeld Vlaams gezin. Zodat de Vlaming niet tot het besef zou komen hoezeer de Walen en de Franstaligen nog steeds dit België en de Vlaamse meerderheid domineren. Zodat de Vlaming onwetend zou blijven van het Franstalige njet inzake de Europese zetelverdeling, het Franstalig njet inzake de pariteit in Brussel, het Franstalig njet inzake amnestie voor Vlaamse repressieslachtoffers en inzake het politiek succes van al die Franstalige njets.

Ze zeggen ons dat de Vlaamse Raad macht heeft, maar niets is minder waar. In Voeren hebben wij niets gedaan gekregen zonder zware Vlaamse nederlagen in het dossier van de faciliteiten. In de Brusselse Raad worden de machteloze Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve ongestraft verder uitgedaagd door Franstaligen die de toegevingen van de betonning der faciliteiten en het derde Gewest Brussel zonder pariteit, als een steun in de rug hebben begrepen.

En de Vlaamse Raad : hij bemoeit zich met de meest onbenullige aangelegenheden. De Vlaamse Raad : hij kent plenaire vergaderingen waarin het Vlaams Blok met zijn drie leden soms de meerderheid vormt. De Vlaamse Raad : hij ploetert verder zonder dat ook maar één Belgisch politicus er ontzag voor heeft. De Vlaamse Raad : hij kabbelt voort in een luchtje van profitariaat, want buiten Vlaams Blok en AGALEV zitten ze met z'n allen vrolijk in de Executieve Minister te spelen. Van democratie gesproken : ook op dat vlak is de Vlaamse Raad een karikatuur. De Vlaamse Raad, deze stoffelijke en machteloze, deze tandenloze en ruggegraatloze jarige van vandaag : hij gaat Godsjeugdig voorbij aan de fundamentele debatten over de toekomst van onze kinderen en hun kinderen. Het debat over de vreemdelingen wordt versmacht in de clichés en in de taboes. Het debat over de Vlaamse staat wordt gekoppeld aan verklaringen van Belgische burgertrouw. Het debat over het onderwijs wordt verpletterd onder de

Annemans

mammoetstructuren. Het debat over Brussel en Vlaams-Brabant wordt weggewimpeld.

Collega's, deze Vlaamse Raad en zijn tienjarig bestaan zijn helemaal niet iets om vrolijk over te doen. Het bejubelen van deze Vlaamse Raad is belachelijk en potsierlijk. Als deze Vlaamse Raad ooit belangrijk wil worden, dan moet hij ophouden een Belgische instelling te zijn en moet hij – dat is onze hoop vandaag – moet hij de politieke kracht opbrengen om als forum te dienen voor een arrogante, onomkeerbare, krachtvolle en onvoorwaardelijke onafhankelijkheidsverklaring. Daar en daar alleen ligt een Vlaamse, Nederlandse en Europese toekomst voor de Vlaamse Raad. Anders is en blijft hij voor Vlaanderen even nutteloos en even anti-Vlaams als alle andere in-

stellingen van België. (**Applaus bij het Vlaams Blok**)

De Voorzitter : Collega's, ik ben het uiteraard niet eens met wat vorige spreker heeft gezegd. Een filosoof parafraserend zou ik willen zeggen : Mijnheer Annemans, ik ben het niet eens met wat u zegt, maar ik zal er samen met vele collega's mijn leven lang voor vechten dat u de vrijheid zal blijven hebben om in parlementaire instellingen, zoals deze, te kunnen zeggen wat u denkt. (**Applaus, behalve bij het Vlaams Blok**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren,

hierbij zijn wij aan het einde gekomen van onze plechtige openingszitting. Wij komen morgen en overmorgen terug bijeen, telkens om 10.00 en 14.00 uur. Ik dank u allen voor uw aandacht.

Mede namens het Bureau nodig ik u en alle gasten uit op de bescheiden receptie die zo dadelijk in de conferentie- en leeszaal wordt aangeboden.

De vergadering is gesloten.

- De vergadering wordt gesloten om 16.50 uur.